

τόρθωσα μ' αφοτό μου τὸ βιβλίον νὰ λύσω τὸ πρόβλημα πού μ' ἔβασαν νὰ λύσω. Γιά νὰ το λύσω χρειάζονται ἀκόμη πολλὰ· πρέπει πρῶτα ὁ καθένας νὰ πιάσῃ νὰ μάθῃ μέ τὰ σωστά του ἀφ' ἧς τῆς γλώσσας πού καταφρονεῖ χωρίς νὰ τὴν ξέρῃ... Προσπάθησα νὰ δείξω πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ γράψῃ ἀφ' ἧς τῆς γλώσσας καὶ στὰ πεζά. Τὸ λέω φανερά καὶ μ' ὅλη μου τὴν καρδίαν· ἐν τὸ βιβλίον μου δὲν εἶναι καλὸ, φταίω γ' αὐτὸ ἡ γλώσσα μας δὲ φταίει».

Δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ τόπος γιὰ ξεχωριστὰς κρίσεις· θέλω μονάχα νὰ εἰπῶ ὅτι κλεῖ κανένας τὸ βιβλίον μετὰ τὸ αἶσθημα τοῦ ἀληθινοῦ σεβασμοῦ γιὰ ἕναν ἄνθρωπον τόσο σταθερῆς πίστεως καὶ πού νοιώθει ζωερὰ τὴν ἑδικὴ ἀντιδημοτικότητά του, ξεδιακρίνοντας καθαρά τίς αἰτίες. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως μιά μέρα πού ἡ ἑλπίδα θάνη περήφανη γιὰ τὸν Ψυχάρη· μὰ ἡ μέρα αὐτὴ εἶναι ἴσως μακριὰ ἀκόμη.

J. Davillard

Α ΠΑΝΤΕΧΟ

—Τώρα μονάχοι εἴμαστε οἱ δύο,
Μὰ τί ἔχεις καὶ τρομάζεις;
Κι ἂν μ' ἀγαπᾷς τί σκιάζεσαι,
Τί μετὰ τὸ νοῦ σου βάζεις;—

Ἡ κόρη σκύβει τὸν φιλεῖ
Καὶ λέει του—Δὲ θάργῃσω,
Περίμενε γιὰ μιὰ στιγμὴ
Τὴν πόρτα νὰ σφαλίσω.—

Καὶ μετὰ ἄλλον πού τὴν πρόσμενε
Στὸ δρόμο φέβγει ἐκείνη
Σὺν ἀστραπῇ καὶ δόλυνον χιτῶν
Τὴν πόρτα τῆς ἀφίει.

Α ΤΙΜΗ

—Μὲ σκλάβωσε ἡ ἀγάπη σου
Κ' ἡ τόση ἡ πομονή σου,
Ἀπόψε θὰ σὲ καρτερῶ.
Τώρα εἶμαι πιά δική σου.—

Κι ὁ νῦν ὁποῦ τὴν πίστεψε
Στὸ σπῆτι τῆς τὸ βράδυ
Παίρνει καὶ πάει κορυφά, κορυφά,
Σὺν κλέφτης στὸ σκοτάδι

Κ' ἐκεῖ πού ἀφογκραζότανε,
Πρὶν νὰ μπεῖ μέσα ἀκόμη,
"Ὅρκους ἀκούει καὶ φιλιὰ
Μέσ' τῆς ξανθῆς τὸ δῶμι.

ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΟΙ ΗΜΕΡΑΙΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

(Πάτριος)

Οἱ καλὰς ἡμέραις πού κάνει 'ς τὰ μέσα τοῦ Γενάρη λέγονται ἡμέραις τῶν πουλιῶν. Γιατὶ τὰ γλαρόνια πού χτίζουν τότε τοὺς φωλιάς των, παρκαλέσαν τὸ θεὸ νὰ τοὺς χαρίσῃ δυὸ τρεῖς καλὰς ἡμέραις γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἡ ἐπιτυχία τοὺς φωλιάς των καὶ νὰ ἡμποροῦν νὰ ἐκλωσθῶν τὰ αὐτὰ των. Ὁ θεὸς τὰ ἀκούει καὶ γιὰ τοῦτο 'εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνα κάνει τρεῖς ἡμέραις καλοκαιρι-

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

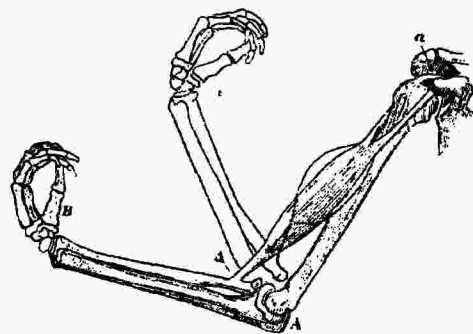
ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ*

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Τί γίνεται δὲ σαλέβουμε ;

13. Ἄς γυρίσουμε τώρα στὸ ρῶτημα Πῶς γίνεται καὶ σαλέβουμε ἐπὶ καθὼς σαλέβουμε ; Ἄς πάρουμε ἕνα ὀριζήμενον κίνημά μας καὶ ἄς δοῦμε τὸ καταλαβαίνουμε ἢ ὄχι.

Λυγρὸς τὸ βραχίονι σου. Ξέρεις καλὰ πῶς, σὰν ἔχεις τὸ βραχίονι ξαπλωμένο πλακουτὰ στὸ τραπέζι ἀπάνου, μπορεῖς, ἂ θέλεις, νὰ λυγρίσεις τὸ κατὶνὸ του μέρος (τὴν πῆχη πού λέμε, πού πάει ἀπὸ τὸν ἄγκωνα ὡς στὸ χέρι) πρὸς τ' ἀπάνου ὡς πού ν' ἀγγίξεις τὸν ὦμο μετὰ τὰ δάχτυλα. Πῶς τὸ καταφέρνεις; Κοίταξε σὲ σκέλεθρο (Μετώπη καὶ Ἀχν. 3) τὰ

Ἀχν. 3

Κόκκαλα τοῦ Βραχίου μετὰ τὸ Δικέφαλον Ποντίκι
Οἱ 2 Τένοντες πού δένουν τὸ Ποντίκι στὴν Κλεῖδα (στὸ κόκαλο τοῦ ὤμου) φθάνουν στὸ σημάδι α. Τὸ Δ δείχνει τὸ δεσμὸν τοῦ Ποντικίου στὴν Ἀχτίδα, καὶ λοιπὸν τὸ σημάδι ὅπου ἐνεργεῖ ἡ δύναμις. Τὸ Α εἶναι τὸ Ἀπακοῦμπι, δηλαδὴ ἡ κάτω ἄκρη τοῦ Ρόπαλου ὅπου κινεῖται ἡ ἀπάνου ἄκρη τῆς Ἀχτίδας μαζί μετὰ τὸ Παράχτιδο. Τὸ Β εἶναι τὸ βέλος (τοῦ χεριοῦ)

κόκκαλα τοῦ βραχίου. Ὁ ἀπαρατηρήσεις στὸ ἀπάνου βραχίονι. ἕνα μεγάλο κόκκαλο (Ρ) πού πάει ἀπὸ τὸν ὦμο ὡς στὸν ἄγκωνα, ἐνῶ ἡ πῆχη ἔχει διὰ τὸ ἕνα (Ω) φαρδύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο (Αχ) καὶ χοντρότερο κοντὰ στὸν ἄγκωνα, ὅμως μικρότερο καὶ λιγνότερο κοντὰ στὸ χτένι. Τὸ κόκκαλο τοῦ ἀπάνου βραχίου λέγεται Ρόπαλο· τὸ ἀπάνου κόκκαλο τῆς πῆχης τὸ πῶς χοντρὸν κοντὰ στὸν ἄγκωνα λέγεται Παράχτιδο· καὶ τὸ ἄλλο, τὸ πῶς χοντρὸν κοντὰ στὸ χτένι, λέγεται Ἀχτίδα.

Ἄν κοιτάξεις πάλι προσεχτικὰ, θὰ δεῖς πῶς ἡ ἄκρη τοῦ ρόπαλου ἡ κοντὰ στὸν ἄγκωνα εἶναι περιεργὰ στρογγυλωμένη, καὶ ἡ ἄκρη πάλι τοῦ παράχτιδος κοντὰ στὸν ἄγκωνα περιεργὰ σκαμμένη, μετὰ τὸν πῶς ἡ μιὰ ταιριάζει χαλαρὰ μέσα στὴν ἄλλη. Δοκίμασε τώρα νὰ σαλέψεις ἀφ' ἧς τὰ κόκκαλα κατὰ παντοῦ τὸ ἕνα ἀπάνου στὸ ἄλλο, καὶ θὰ δεῖς πῶς ἐφκολα διπλώνεις τὸ παράχτιδο ὡς πῶς κολλητὰ στὴν κορυφὴ τοῦ ρόπαλου χωρὶς νὰ χωριστοῦν οἱ ἄκρες τους· καὶ ἂν παρατηρήσεις καλὰ, θὰ δεῖς πῶς, καθὼς σαλέβεις τὸ παράχτιδο ἀπάνου κάτω, ἡ ἄκρη του καὶ ἡ ἄκρη τοῦ ρόπαλου γλιστροῦν ἡ μιὰ ἀπάνου στὴν ἄλλη. Ὅμως γλιστροῦν μ' ἕναν τρόπο μοναχὰ, δηλαδὴ ἀπάνου κάτω· ὁ δοκιμάσεις νὰ τὰ γλιστρήσεις πλάγια, θὰ δεῖς πῶς σφηνώνουν.

Κατόπι δοκίμασε ἀκόμη λίγο, καὶ θὰ βρεῖς πῶς, ἂν καὶ ἐφκολα διπλώνεις τὸ παράχτιδο ἀπάνου στὰ μπροστινὰ τοῦ βραχίου ὡς ν' ἀγγίξεις μετὰ τὰ δάχτυλα τὸν ὦμο, καὶ τὸ κατεβάσεις πίσω πάλι ὡς πού παράχτιδο καὶ ρόπαλο νὰ καταστήσουν ἕνα γραμμὴν, ὅμως τὸ παράχτιδο δὲ λυγρίζει ἀπάνου καὶ πρὸς τὰ πλάγια τοῦ βραχίου. Γιατὶ ξετάζοντας τὴν ἄκρη τοῦ παράχτιδος θὰ βρεῖς πίσω μιὰ μύτη μετὰ μορφὴν σὰ μύτην πουλιοῦ, πού ὅταν τὰ κόκκαλα γραμμίζονται σφηνώνονται μέσα στὴν ἄκρη τοῦ ρόπαλου, καὶ ἔτσι ἀμφοτέρωθεν τὸ παράχτιδο νὰ λυγρίσῃ παραπέρα

πίσω. Ἀφ' ἧς εἶναι ὁ λόγος πού μοναχὰ μ' ἕναν τρόπο λυγρίζεις τὸ βραχίονι.

14. Καλὰ λοιπὸν, κοντὰ στὸν ἄγκωνα τὰ διὰ κόκκαλα, τὸ ρόπαλο καὶ τὸ παράχτιδο, εἶναι ἔτσι φτιασμένα καὶ ἔτσι ταιριάζουν τὸ ἕνα μέσα στὸ ἄλλο πού τὸ βραχίονι καὶ τεντώνεται καὶ διπλώνει. Στὸ σκέλεθρο τὰ διὰ κόκκαλα εἶναι ὁλότελα χωρισμένα, δηλαδὴ πρέπει μετὰ καὶ νὰ δεθοῦνε μαζί· εἰδεμὴ, θὰ ξεσπάζουν. Πολὺ πιθανὸν, στὸ σκέλεθρο πού ξέτασες εἶναι δεμένα μετὰ τὴν ἡ γαλκένιες λουριδίτσες. Μὰ τὸ ἴδιο θὰ σταθοῦν μαζί καὶ ἡ βγαλὶς τὸ τέλει ἡ τις λουρίδες καὶ δέσεις γύρω τις διὰ ἄκρες μετὰ κορδέλα, τόσο σφιχτὰ ὥς ν' ἀγγίζονται, δίχως ὅμως ν' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ τὸ νὰ σαλέβουν τὸνα μέσα στὸ ἄλλο. Ἀφ' ἧς ἐφκολα τὸ καταφέρνεις, ἂν πάρεις μικρὰς λουρίδες σειρίτη, ἢ ἀκόμη καλύτερα λουρίδες λαστιχο, καὶ τις βάλεις ὁλόγυρα στὸν ἄγκωνα—μπροστὰ, πίσω, πλάγια—δένοντας τὴν μιὰ τὴν ἄκρη καθε λουρίδας στὸ ρόπαλο καὶ τὴν ἄλλη στὸ παράχτιδο. Ἐπὶ θὰ συνεισφέρῃς πολὺ τὸν τρόπο πού τὰ κόκκαλα κατὰ τὸν ἄγκωνα κρατιοῦνται μαζί στὸ βραχίονι. Ἡ διαφορὰ εἶναι πῶς τοῦ ζωντανοῦ βραχίου οἱ λουρίδες δὲν εἶναι λαστιχένιες, παρὰ πλακουτὲς λουρίδες ἀπὸ τὴν κλωστήνιαν οὐσία πού τὴν εἶπαμε συγκρατικὴ. Οἱ πλακουτὲς ἀφ' ἧς λουρίδες ἔχουνε δικὰ τους ὀνόματα καὶ λέγονται Δεσμοί.

Στὸν ἄγκωνα λοιπὸν οἱ δυὸ ἄκρες τοῦ παράχτιδος καὶ τοῦ ρόπαλου κρατιοῦνται στὸν τόπο τους ἀπὸ δεσμούς ἢ πλακουτὲς λουρίδες συγκρατικοῦ.

Στὸ σκέλεθρο οἱ ἀπανωσιὲς τῶν διὰ κόκκαλων κατὰ τὸν ἄγκωνα ὅπου τρίβονται, ἂν καὶ κάπως γλιστρῇ, ὅμως εἶναι στεγνὲς. Μὰ ἂν κοιτάξεις πο- τίς σου ἀρμὸς σκελετοῦ προβατήσου πρὶ μαγερφεῖ, θὰ παρατήρησες ἐκεῖ διὰ κόκκαλα πού γλιστροῦν τὸ ἕνα ἀπάνου στὸ ἄλλο, κάπως ὅπως γίνεται καὶ στὸν ἄγκωνα, καὶ θὰ θυμᾷσαι πῶς ἐκεῖ πού σμίγουν τὰ κόκκαλα εἶναι τόσο ὑπερβολικὰ γλιστρὰ καὶ τόσο νοτερά, πού γλιστροῦν. Ἀπαράλλαχτα τὸ ἴδιο ἔχεις καὶ στὸ δικό σου τὸν ἄγκωνα. Ἡ ἄκρη τοῦ παράχτιδος καὶ ἡ ἄκρη τοῦ ρόπαλου εἶναι γλιστρῇ καὶ νοτερές τόσο, πού γλιστροῦν ἡ μιὰ μέσα στὴν ἄλλη ὥς γίνεται ἐφκολα. Δὲν εἶναι καὶ τὸ μάτι σου πάντα νοτερό; Εἶναι νοτερό ἀπὸ δάκρυα, ἂν καὶ δάκρυα λέμε ὅταν τὰ μάτια ξεχειλίζουν ἀληθινὰ ὅμως πάντα δακρύζουμε λιγάκι. Λοιπὸν ἔτσι μέσα στὸ περιτύλιγμα τῶν δεσμῶν πού δένουν τὸν ἄγκωνα χύνονται, νὰ πούμε, πάντα δάκρυα καὶ κρατοῦν τις διὰ ἀπανωσιὲς τῶν κόκκαλων ἀκατάπαφτα νοτερές.

Οἱ ἄκρες τῶν κόκκαλων στὸ μέρος πού ἀγγίζονται εἶναι γλιστρῇ, γιατί εἶναι σκεπασμένες μετὰ τι λέμε Χόντρο. Τὰ κόκκαλα εἶναι πολὺ σκληρὰ καὶ ἀτόφια· νερὸ μέσα τους πολὺ δὲν ἔχουν, καὶ πολὺ λίγο ἀλλάζουν ὅταν στεγνώσουν. Ὁ χόντρος ὅμως εἶναι πολὺ λιγώτερο σκληρὸς, γιατί κλεῖ πολὺ περισσότερο νερό. Σὰν εἶναι νερό, εἶναι πολὺ γλιστρὸς· μὰ ἐπειδὴς κλεῖ κάμποσο νερό, μαζεύει πολὺ ἕνα στεγνώσει, καὶ στεγνὸς δὲν εἶναι τόσο γλιστρὸς ὥς ὅταν εἶναι νερό. Κοίταξε τοὺς στεγνοὺς χόντρος τῶν κόκκαλων σκέλεθρου· εἶναι καὶ τότες κάπως γλιστρῇ, μὰ ἡ γλιστράδα τους σὲ ξερὸ σκέλεθρο ἀπάνου δὲ σὺ δίνει ἰδέαν πόσο γλιστρῇ εἶναι μέσα σὲ ζωντανὸ κορμί.

Στὸν ἄγκωνα λοιπὸν ἔχουμε ἄκρες διὰ κόκκαλων πού ταιριάζουν τὸνα μέσα στὸ ἄλλο μετὰ τρόπο πού σκεπάζουν κατὰ μιὰ ὁριζήμενη γραμμὴν τις ἄκρες ἀφ' ἧς κάνει γλιστρῇ ὁ χόντρος, τις μονοκέβει κάπιο ὄργον, καὶ τις βαστοῦνε αὐτὸν τόπο τους οἱ δεσμοί. Ὁλο τοῦτο λέγεται Ἀρμός ἢ Κλεῖδαση.

15. Ἐχει καὶ ὅλους πολλοὺς ἄρμους τὸ κορμί, ἐξόν τὸν ἄγκωνα. Ἐχει τὸν ἄρμὸν τοῦ ὤμου, τοῦ γονάτου, τοῦ γόστου, καὶ ἄλλους ἀκόμη. Ὅλοι ἀφ' ἧς διαφέρουν ἀπὸ τὸν ἄρμὸν τοῦ ἄγκωνα ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τῶν ἀρμῶν τοῦ κόκκαλου, ὡς πρὸς τὸν τρόπο πού σαλέβουν τὰ κόκκαλα τὸνα ἀπάνου στὸ ἄλλο, καὶ ὡς πρὸς πολλὰ ἄλλα καθέκαστα. Μὰ περιττὸ νὰ ξετάσουμε τώρα ἀφ' ἧς τις διαφορές. Γενικὰ μιλῶντας, ὅλοι μιάζουν, ἀφ' ἧς ὅλους ἕνα κόκκαλο ταιριάζει μέσα σ' ἄλλο, ἀφ' ἧς ἔχουν ἀπανωσιὲς σκεπασμένες μετὰ χόντρο, ἀφ' ἧς μουςκέβονται ἀπὸ κάπιο ὄργον, καὶ ἀφ' ἧς τοὺς κρατοῦνε στὸν τόπο τους δεσμοί.

Ἐπομένως θὰ παρατηρήσατε πῶς ὡς τώρα μι- λῶνα μοναχὰ γιὰ τὸ ρόπαλο καὶ τὸ παράχτιδο

* Κοίταξε εἰς τὰς εἰκ. 181, 182, 183, 184, 185, 186.